Esperanto Societo Frankfurto

Februaro 2023

ESPERANTO-INFORMILO

Foto: G. Hennemann, en januaro 2023
La kastelo en Ŭejlburgo (Weilburg) en lopo de la Lahn rivero.

Rubrikoj ĉi-numere:

- Programo
- El la klubo
- Esperantujo
- Eseo
- Diversaĵoj
- Lasta paĝo

La februara eldono de la Esperanto-Informilo aperas kunredaktita de Georgo (GH) kaj Ulriko (UF). La redaktoteamo deziras bonan legadon.

Kolofono
Redaktoro teamo:
Georg Hennemann
Ulrich Fellmann
korektinto: Ulriko Felmano

Esperanto-Gesellschaft
Frankfurt am Main
www.esperanto-frankfurt.de
Vorsitzender: Georg Hennemann
georg.hennemann@t-online.de
Rehgartenstr. 16
35683 Dillenburg
Tel. 02771-8196614

Bankverbindung:
Esperanto-Gesellschaft F.a.M
IBAN: DE75 5008 0000 0771 5717 01
BIC: DRESDEFFXXX
bei: Commerzbank Frankfurt

Jahresbeitrag
ESF+DEB-Beitrag: 96 €
Familienmitglied: 48 €
Nur ESF: 24 €
Familienmitglied: 12 €

Programo

Klub-Abende	Klub-vesperoj
Dienstag, d. 7. Feb. 23	**mardon, la 7-an de feb. 23**
19:00 h per Zoom	**19:00 h per Zoom**
Offene Sprachrunde	**Malferma babila rondo**
Dienstag, d. 14. Feb. 23	**mardon, la 14-an de feb. 23**
19:00 h per Zoom	**19:00 h per Zoom**
Geschlossene Sprachrunde (nur Mitglieder)	**Fermita babila rondo (nur klubanoj)**

surloke:

Saalbau MÜZ Schönhof
Rödelheimer Str. 38
60487 Frankfurt

Dienstag, d. 21. Feb. 23	**mardon, la 21-an de feb. 23**
18:30 h surloke	
18:30 h **Sprachrunde:** mit unserem Gast aus Brazilien	**18:30 h** **Babila Rondo**: kun nia gasto el Brazilio
19:30 h **Vortrag "Wege für bahnbrechende Literatur- und Esperantoforschung in Fortalezo"** von Edivaldo Simão de Freitas	**19:30 h** **Prelego "Vojoj por pionira esplorado pri literaturo kaj Esperanto en Fortalezo"** de Edivaldo Simão de Freitas

mardon, la 28-an de feb,23
ekde 19:00 h **:** **Senprograma samideana babila renkontiĝo**
Stattcafé, Grempstraße 21, 60487 Frankfurt am Main

El la Klubo

Naskiĝtagoj

En februaro festos sian naskiĝtagon:

Shahnaz Vakili	09.02
Heinrich Rabenstein	09.02
Margarete Ullmann	16.02
Georg Hennemann	19.02
Frank Selten	24.02
Hildegard Stecay	26.02

Ni kore gratulas!

Mitgliederversammlung / Membrokunveno[1]

Einladung zur Mitgliederversammlung am 25.04.2023 im Saalbau MÜZ Schönhof, Rödelheimer Str. 38, 60487 Frankfurt

Tagesordnung
Beginn: 19:00 Uhr

TOP 1: Begrüßung, Feststellung der Beschlussfähigkeit
TOP 2: Findung eines Protokollanten
TOP 3: Annahme der Tagesordnung
TOP 4: Genehmigung des Protokolls der letzten Mitgliederversammlung
TOP 5: Tätigkeitsbericht des Vorstandes
TOP 6: Finanzbericht des Rechnungsführers
TOP 7: Bericht der Kassenprüfer
TOP 8: Diskussion der Berichte
TOP 9: Entlastung des Vorstandes
TOP 10: Wahl der Wahlleitung
TOP 11: Wahl des Vorstands
TOP 12: Wahl neuer Kassenprüfer
TOP 13: Programmplanung

Anträge bis zum 11.4. schriftlich oder per Email an estraro@esf-listeo.eu

1 Ĉar la ESF estas registrita asocio ("e.V.") kun imposta avantaĝo, membrokunveno devas esti anoncata kaj protokolata en la germana lingvo.

La kundivida ekonomio - kaj ĝia rilato al Esperantujo.

Opinio de Georg Hennemann

Kio estas kundivida ekonomio kaj kiel ĝi rilatas al Esperantujo?

La koncepto de la kundivida aŭ kunlaboreca ekonomio (angle: "Sharing economy") signifas la sisteman pruntedonadon de objektoj kaj reciprokan provizon de objektoj, ĉambroj kaj terareoj, precipe de privataj individuoj kaj interesgrupoj. La esprimo estas uzata sinonime ankaŭ rilate al la kundivido de informoj kaj scio. Kiel konsumanto vi uzas konsumvaron nur provizore, por vivi en ĝin aŭ administri ĝin intertempe. Kompreneble, la antaŭkondiĉo por ĉi tio kutime estas la proprieto de iu provizanto. La fokuso estas sur kunlabora konsumo. Varoj ŝanĝas manojn tiel longe kiel ili estas bezonataj aŭ disponeblaj. La riparo estas kutime la respondeco de la posedanto. Kun elektronikaj platformoj kaj sociaj retoj, vi povas nuntempe atingi grandan grupon da interesitaj partioj, agi kaj reagi tuj kaj atingi optimuman uzon kaj utiligon. Kelkaj platformoj specialiĝas pri kundivido de apartamentoj kaj terdividado, dum aliaj permesas ekzemple libro- kaj juvelaĵdividado. Ciferecaj interŝanĝoj ankaŭ estas parto de tiu kundivida ekonomio,. Funkcioj de sociaj amaskomunikiloj estas uzataj por taksi aĉetantojn kaj provizantojn, tiel sankciante vandalismon kaj misuzon.
Do nun ĉiu bonas kaj en ordo, ĉu ?
La nova tendenco al kundivido estas aparte aprezata de pli junaj homoj, kiuj konas interreton kaj konas sociajn amas-komunikilarojn. Pli maljunaj homoj havas rezervojn aŭ asocias kundividon kun malriĉeco. Fakte, la nuna impeto devenas de la komenco de la usona financa krizo en 2007 kiam multaj homoj serĉis novajn aŭ kromajn fontojn de enspezo aŭ volis konservi sian nunan vivnivelon malgraŭ falo de enspezo. Tiel fariĝis ŝancoj popularaj unuflanke pliigi privatan proprieton kaj uzi ĝin kiel fonto de plia enspezo kaj, aliflanke, pliigi la propran aĉetpovon farante varojn malmultekostaj kaj anstataŭ aĉeti nur uzi ilin por limigita tempodaŭro. Komence, la kundivida ekonomio estis ĉefe rigardita pozitive kiel socie utila kaj ekologiema nova formo de ekonomio kaj kontribuo al daŭrigebla vivstilo. Dume tamen ofte estas kritikita ke nun iel profit-orientataj komercmodeloj eliris el tio, kio antaŭe estis ofta, senpaga najbara helpo kaj idealismaj ideoj, do nun servo ne dividitaj, sed luita aŭ pagita. La uzo de la termino kundivido ne priskribas la situcion ĝuste, ĉar nova formo de ĉambro- kaj taksiomaklerado aŭ aŭtoluado estas nur "merkatiga lertaĵo". Nemoveblaĵo ankaŭ ne perdas sian gravecon, ĉar tiuj, kiuj plej profitas, estas tiuj, kiuj posedas ĝin kaj povus proponi por uzo. Krome, makleraj platformoj disponigus laboristojn je dumpingaj prezoj, kiuj devus labori sendepende kaj je sia propra risko. Ili povis nur subfosi establitajn kompaniojn per nedeklarita laboro kaj impostfraŭdo kaj per evitado de sekureco kaj higieno-regularoj. La taksio kaj hotelindustrio precipe postulas egalan konkuradon kaj la saman nivelon de protekto por ĉiuj klientoj.

Precipe la taksiaj kompanioj plendis kaj sukcese procesis kontraŭ nova kompanio Uber, ĉar ili ne povis konkuri kun iliaj malaltaj prezoj. En Germanio pro tio eĉ ekzistas tielnomata devo reveni (de: "Rückkehrgebot"), kio devigas privatajn ŝoforojn de luaŭtoj tuj kaj sen prokrasto reveturi al siaj registritaj oficejoj, se ili ne tuj ricevas novan ordonon. Sed el ekologiaj vidpunktoj tiu devigo sufiĉe certe estigas senbezonajn rajdojn.

Ĉu dek ekzemploj de kundivida ekonomio: jes aŭ ne ?

1. Saalbau GmbH Frankfurt luadas salonon al ESF e.V. kontraŭ mono.
2. ESF e.V. luas librojn al ESF membroj senkoste aŭ al ESF amikoj kontraŭ kvin Eŭroj.
3. ESF membro pruntedonas komputilon al ESF biblioteko por katalogado de libroj.
4. Amaso da elektraj skuteroj aŭ elektraj bicikloj, per apo facile lueblaj en la urbocentroj.
5. En la jaro 1887 rusa judo Dr. L.L. Zamenhof publikas sian novkreitan internacian lingvon kiel ilo por facila interkompreniĝo.
6. En la jaro 1992 finna studento Linus Torvalds kreas novan operaciumon nomita Linuks, kaj dividas la kodon kun la homaro, rezignante al ĉiuj rajtoj.

7. En la jaro 2016 australia biologo Jeremy Griffith publikas libron “Libereco: La fino de la humana kondiĉo” (angle: „Freedom: The End of the Human Condition”) kaj ofertas ĝin senkoste kaj senkondiĉe.

8. Esperantistoj libervole gastigas aliajn Esperanto-parolantojn en siaj loĝejoj.

9. Publika libroŝranko kie oni povas elpreni aŭ almeti interesajn librojn.

10. Kunveturbenko (de: “Mitfahrbank”) kie ĉiu povas sin sidi kaj atendi aŭton por senkosta rajdo.

Foto: https://www.baden-baden.de/mam/images/umwelt/verkehr/mitfahrbank.jpg

Ligiloj: Artikoloj pri kundivida kaj kunlaboreca ekonomio:

https://eo.wikipedia.org/wiki/Kunlaboreca_ekonomio?wprov=sfla1

https://www.bundestag.de/resource/blob/377486/21fc4300787540e3881dbc65797b2cde/sharing-economy-data.pdf (en la germana)

de Fritz-Ferdinand L. Palatinus

INTERNACIAJ MANĜETOJ

Multaj homoj en la nuntempo, promenante tra la stratoj de ĉiuspecaj domaroj, de tempo al tempo subite falas kvazaŭ en komato pro morta malsato kiel kelkaj katoj je la 17,30a horo. La sola savo el tiu minaco estas senprokrasta enkorpigo de nutraĵoj. Por tiuj bedaŭrindaj homoj tamen ekzistas preskaŭ ĉiuloke vendejetoj de malgrandaĵ manĝaĵoj, kiujn oni povas manĝi el la mano dum piediri.
En germanio oni estas kutimata ekz. al "Döner Kebap" (turka), "Curry"-kolbaseto (Berlina), "pommes frites" (belga), skatoletoj kun risaĵo (ĉina), tranĉaĵoj de pico (itala), "Wrap" (tex-mex), bulkoj (germana) aŭ sandviĉoj (brita) kun plej diversaj surmetaĵoj, "Brezel" (germana) sen aŭ kun butero, salatetoj (internacia), kaj tuta gamo de salaĵoj, kuketoj, fruktoj, dolĉaĵoj ktp. Strange estas, ke la kutima en antaŭaj jardekoj "normala" rostkolbaso kun mustardo en bulko preskaŭ malaperis.
Tamen en aliaj landoj oni trovas tiucele manĝaĵetojn, kiujn oni en Germanio malofte povas akiri. En tiu ĉi artikolo mi prezentas kelkajn el ili, i.a. pro inspiri aŭdacajn vorantojn al novaj ideoj. Sed ne en ĉiuj landoj estas akceptata la manĝado surstrate, dum oni piediras. En japanio ekzemple oni povas rikolti malĝojigajn rigardojn, se oni manĝas proksime al temploj, en densaj homaroj, en lokaj trajnoj, ĉe kelkaj lokoj tia manĝado eĉ estas ekplicite malpemesata, oni bonvolu sidiĝi en aŭ apud la multegaj malgrandaj manĝejoj ĉiuspecaj kaj dediĉu al la manĝoj la necesan tempon kaj respekton. Dum lokaj festoj, ekz. pri ĉerizfloraj, oni kontraŭe ofertas manĝaĵetojn kaj akceptas la enbuŝigon.

KANADO

"Poutine" [puti:n] estas populara maniero tre aparta de manĝi "pommes frites" (frititaj stangetoj terpomaj). La pomfritoj estas pli grandaj kaj ne tiom krusteca kiel estas kutime ĉi tie. Oni disĵetas rompaĵojn de fromaĝo sur ilin kaj ŝutas saŭcon de rostviando sur ĉio. Kompreneble estus tro malpura, se oni manĝus tion nur helpe de la fingroj, oni devas uzi forkon. Se oni ne povas ricevi tiajn rompaĵojn (kiuj estas la tutuna ŝtupo de la fromaĝproduktado (Käsebruch), oni uzas aliajn fromaĵojn kiel ekz. mocarelo. Kelkfoje oni aldonas pecojn de lardo aŭ cepo. La "Poutine" ekestis dum la 1950aj jaroj en la kanada provinco Kebekio.

ITALIO (SICILIO)

Sur la suditala insulo Sicilio oni plezure manĝas "Arancini" (aranĉinojn), kies nomo originas en la itala nomo por oranĝetoj, ĉar ili aspektas simile. Ili konsistas el bongusta kerno ekz. de longe stufita hakita viando kun lardo, pizoj, tomatoj kaj cepoj. Tiun kernon kovras tegaĵo el mola rizo kuirita en buljono kun butero, raspita fromaĝo kaj ovoj. La tuton oni fritas en malvarmega oleo kaj manĝas ĝin prefere varma. Por la kerno oni kelkfoje uzas ankaŭ fungojn aŭ kokan hepaton. La kuirarton sicilan historie tre influas la araba vivmaniero.

UGANDO

El Afriko oni ĉi tie ne atendas tiom ampleksan kuirarton kiel ekz. en Eŭropo, Arabio, Barato aŭ Ĉinio, verŝajne ĉar tiurilate la plej grava temo por la plej multaj homoj simple estas, ke ili ion ajn havas por manĝi ĉiun tagon. Mi provis ricevi gamon de recipoj el Ugando, kaj trovis, ke tio estas ne facile. Tamen kelkaj manĝaĵoj estas ideriĉaj, ekz. la t.n. "rolex", originanta el la angla esprimo "rolled eggs". Sur tritikfaruna flano oni metas omeleton, sur tion preparaĵon kuiritan el diversaj legomoj, eventuale kun fresaj herboj. Simile kiel oni povas trovi la geografian originon de la "Curry"-kolbaso en Berlino, la originon de la "Rolex" oni povas atribui al iu vendisto de flanoj en la Busoga-regiono en Ugando kaj la frandaĵon rapide akceptis malsataj kaj malriĉaj studentoj de la Makerere universitato. Poste ĝi famiĝis tutlande.

MAROKO

Antaŭ multaj jaroj mi aŭdis de amikino, kiu estis vizitinta la nordafrikan Marokon, ke ĝi multe ŝatis manĝi tiean variaĵon de "Döner". La pano estis la sama, oni varmigis ĝin kaj plenigis ĝin per "pommes frites", sur kiuj oni fluigis abundon de majonezo kaj ketĉupo (t.n. "pommes" ruĝaj blankaj). La indikoj en la interreto estas raraj, sed ŝajnas, ke tiun bonprezan specialaĵon oni ricevas ne nur en Maroko.

NEDERLANDO

Nederlando delonge levis la provizon de varmaj rapidmanĝaĵoj al alta nivelo. Frititajn, sed ankaŭ frandaĵojn kuiritajn alimaniere, oni metas en multajn fakojn de granda aŭtomato, el kiuj oni povas post pagado preni ekz. per bova viando plenigitajn kroketojn, fiŝaĵojn, buletojn, dolĉajn pankuketojn, sed ankaŭ asiajn preparaĵojn en frititaj krustoj, kiel ekz. "bami goreng" aŭ printempajn rulaĵojn. Post la vando el manĝaĵfakoj la kuiristoj senĉese preparas novajn manĝetojn kaj forĵetas tiujn el la fakoj, kiuj jam tro longe ne estas venditaj. Normale oni povas ankaŭ aĉeti "pommes frites", sed ili ne troviĝas post klapoj, sed oni preparas ilin en aparta budeto flanke de tiuj grandaj aŭtomatoj. Tiel ekz. turistoj povas tage kaj nokte akiri nutraĵojn post siaj aktivecoj.

Foto de Alix Guillard (wikipedia)

FRENEZAĴO EL MAJORKO [MALLORCA]

Laste menciiĝas moderna frenezaĵo: En Majorko oni nun povas aĉeti en la supermerkato Mercadona jam fritiajn ovojn pakitajn en plasto kaj troveblajn en la malvarmiga ŝranko. Kiom senespera devas esti homo por aĉeti tiun ĉi frenezaĵon de la moderna industrio manĝaĵa?

Diversaĵoj

Ŝerco (sendita de Gundhild):

Instruisto: - Tio estas la kvina fojo en tiu ĉi semajno, ke vi malfruiĝis.

Lernanto: - Mi certigas vin, ke tio ne plu okazos ĉi-semajne.

Proverbo de la monato

La proverbo, kiun mi ĉifoje prezentas estas: *Al fiŝ' kuirita jam akvo ne helpos.*
(germane: Dem gebratenen Fisch wird auch das Wasser nicht mehr helfen.“)

Ankaŭ la senco de tiu proverbo estas memevidenta kaj indikas ke malrapida aŭ hezitema farita helpo fakte ne estas helpo, sed kontraŭe ofte estas malhelpo, preterlaso aŭ neplenumo de helpo.

Enigmo(j) (sendita de Ulriko)

Por la enigmo, kiun mi prezentis en la lasta ei, neniu ĝis nun al mi sendis solvon (ĉu retpoŝte, Telegram-grupe, paperpoŝte). Pro tio, mi donos al ĉiuj, kiuj ĝis nun ne trovis la tempon por ĝin solvi, pliajn kvar semajnojn, kaj mi sekve ne jam prezentas la solvon hodiaŭ.
Tamen, ĉar iu plendis, ke la enigmo estis tro malfacila, mi hodiaŭ donas novan, pli facilan.

Jen:

La patrino de Hanna havas tri filinojn, kiuj havas malsamajn hobiojn, faras diversajn sportojn kaj havas malsaman okulkoloron. Gerda havas bluajn okulojn, ŝatas programi komputilojn kaj faras ĵudon. Ingerid havas verdajn okulojn, ŝatas danci kaj ŝakludi, kaj biciklas sporte. Kiel nomiĝas la tria filino?

Lasta paĝo

Malĝusta adreso

De U. Felmano

"Ne, mi ne mendis tiun pakon, kaj neniu ĉi tie nomiĝas tiel".
Damne. Mi vokas la centralon. Tmalo diras "kio?" kaj post mia informo scias: "ho! La epiĥa eraro!"
"Kio?"
"Estas cimo en la komputilprogramo, kiu aŭtomate adresas kaj adresskribas sur la pakaĵoj. Aperas je ĉiu unumiliona sendaĵo." "Ĉu. Kaj min trafas tio... je unu-al-unu-miliona ŝanco."
"Ne, vi devas kalkuli alie. Vi ja liveras ĉiutage centojn, monate milojn, trafas do iam ĉirkaŭ unu serviston el 50."
"Kaj nun, kio?"
"La cimo ne ŝanĝas la ciferojn, nur hazarde ŝanĝas ilian pozicion." "Ĉu mi do vizitu ĉiujn..."
"Jes, bonvolu!"
"Sed kiom da estas? Ĉu dek? la domnombro estas 629, mi devas veturi al 269 ĝis al 962... la Homburger Landstraße tre longas! Ĝi eĉ nur partete apartenas al mia adresareo. Fakte ne eĉ dekono de ĝi!"
"Jes, sed estas... nur ses nombroj!"
"Ĉu!"
"Jes. Do, estas nur la distancoj, kiuj ĝenas." "Do, entute per la kargobiciklo eble unu horo... ĉu la firmao krompagos?"
"Mi supozas, ke ne." "Ĝem..."
"Mi bedaŭras... kaj kunsentas..."
"Mi dubas pri tio."
...
"Halt! Atendu..."
"Kio pli?"
"Sili ĵus diris... estas tiel, ke la cimo uzas nur la ĝustajn ciferojn, sed ne nepre ĉiujn... povas do ankaŭ esti 2, 26, 69, ktp."
"Kiom do?"
"Hm... naŭ pliajn... do, dekkvin entute."
"Dekkvin! Malmojose... kaj ne ĉie iu estos hejme... mi ne faros. Mi reveturos ĝin, tion aliulo devas ripari." "Mi informos nian sekciestron pri la problemo. Li eltrovu..." "Kial ne atendi ĝis iu plendas ke mankas varosendaĵo? Aŭ ... kial ne eligi la cimon?" "Eble la problemo tiom maloftas, ke koste ne indas fari la riparon. Estas eĉ konataj cimoj en trajnostiriloj kiujn oni el tiu kaŭzo ne riparas."
"Ĉu tio ne danĝeras?" "Mi ne scias. Verŝajne pli ol havi malĝustan adreson sur pakaĵo."

En sekvasemajna gazeto skribiĝis, ke en nia poŝta pakaĵdistribua stokejo okazis eksplodo, kiam oni malfermis pakaĵon havanta malĝustan adreson. Sep personoj mortis, kaj 31 vundiĝis. La nombro de detruitaj pakaĵoj ankoraŭ ne estas konata.

--